

Vánoční test - odpovědi

- 1 **Co znamená latinské slovo advent?**
Příchod
- 2 **Proč se na svátek sv. Barbory nosívala do stavení větvíčka z ovocného stromu?**
Aby děvčata vyvěštila, zda se příští rok vdají - podle toho, zda větvíčka vykvetla
- 3 **Proč se věřilo, že hospodyně nesmí vstát od štědrovečerního stolu?**
Protože by slepice neseděly na vejcích. Většina vánočních zvyků a pověr se týkala hospodářství - zvířat, polností, ovocných stromů, počasí... - lidé se snažili všemožnými úkony zajistit hojnost a zdraví i do dalšího roku.
- 4 **Proč se dříve dávaly ve stavení do oken svíčky?**
Aby trefily zpátky ke stolu duše zemřelých předků, dokonce se pro ně i prostíralo ke stolu
- 5 **Jakým skutkem získal sv. Mikuláš pověst o své dobrotivosti?**
Svémi penězi vykoupil tři dcery jednoho kupce z nevěstince
- 6 **Ze které země pochází zvyk zavěšování větvíčky jmelí v místnosti?**
Z Anglie - dodnes mnoho rodin věří v jeho kouzelnou moc a málokde chybí o Vánocích zavěšená větvíčka. Čím více bílých bobulek jmelí má, tím více štěstí na Vás prý v novém roce čeká. Ke snům o jmelí patří i řada výkladů...
- 7 **Z jakých dob se do dnešních dnů dochovala víra, původně staré pohanské rituály, ve zlaté prasátko, magie jmelí, pálení purpury a příprava obřadního pečiva?**
Z dob Keltů
- 8 **V jaké přírodní události vlastně tkví prastará podstata oslav vánočních svátků?**
V zimním slunovratu - symbolizuje ho světlo a zapalování svíček
- 9 **Z čeho se skládal tradiční český vánoční pokrm muzika?**
Z kousků sušených švestek, jablek, hrušek a meruněk, které se rozvařily a okořenily, přecedily přes pláténko, přidala se lžíce povidel, hrozinky, vlašské ořechy a nastrohaný perník... vše se povařilo a muzika se podávala horká na dřevěných miskách. Ještě na počátku 20. století nechyběla na žádném štědrovečerním stole.
- 10 **Co bylo hlavní složkou pučálky - oblíbeného pokrmu z pohanských dob?**
Hrách - nabobtnalý se nechal 2 - 3 dny klíčit - pučet, pak se opražil na omastku nebo na sucho a podával se slazený medem, cukrem nebo osolený a opepřený. O Vánocích a Velikonocích (velikonoční pražmo) prodávaly pučálku v Praze v Kotcích tzv. baby Pučálnice.

- 11 Proč se říká starému českému vánočnímu jídlu černý kuba?**
Podle hřibů modráků, které se do kuby přidávají a zbarvují pokrm dočerna
- 12 Se kterou domácí činností byly spojeny bílé oděné obchůzkové bytosti Lucie?**
Předení lnu - v den jejich obchůzky se nesmělo příst vlákno, neposlušným hospodyním Lucie rozmetaly napředené nitě po místnosti
- 13 Jak je nazýván malý přenosný betlém, se kterým obcházely děti stavení?**
Skříňkový
- 14 Jakou událost symbolizuje den 28. 12. nazývaný Mládátka?**
Malé chlapce ve věku do dvou let pobité na Herodův příkaz v Jeruzalémě, kteří se stali prvními oběťmi křesťanské víry. Herodes, židovský král, patřil k nejbezohlednějším a nejkrvavějším postavám světových dějin. Známa Betlémská kaple v Praze byla zasvěcena právě Mládátkům betlémským.
- 15 Kdy a kde se v Praze údajně poprvé objevil nazdobený vánoční stromeček?**
1812, u režiséra Leibicha v Libni
- 16 Co je to myrha, kterou přinesli tři králové Ježíškovi?**
Sušená vonná pryskyřice z myrhovníku
- 17 Se kterým městem je spojen osud Jana Jakuba Ryby, autora České mše vánoční?**
Rožmitál pod Třemšínem. Jakub Jan Ryba žil v letech 1765 - 1815. Rybova mše je obdobou jesličkové hry přenesená na strukturu mše, zasazená do prostředí českého venkova - a co více - v českém jazyce! Brzy po svém vzniku vzbudila velký ohlas a stala se symbolem českých Vánoc. Rybův život byl pravým opakem této radostné a krásné skladby - po celý život narážel na neporozumění vrchnosti, ve své učitelské práci, měl dlouhé spory s místním farářem. Také ho mučila krutá nemoc. Ten osudný den byl zřejmě nevyhnutelný... neodolal slovům svého oblíbeného Seneky: abych dobře umřel, musím umřít rád... a na okraji lesa nedaleko Rožmitálu si podřezal žíly. Zbylo po něm sedm dětí a manželka Anna.
- 18 Ve které zemi nosí dárky trpasličí dědeček Jultombe spolu s trpaslíčky Julnissar?**
Ve Švédsku. Občas však na sebe vánoční skřítek bere podobu kozla, podle legendy o starém lakomém kozlovi, který odmítl darovat Ježíškovi chlup na teplou přikrývku. Vánoce ve Švédsku jsou oslavami živého světla, elektrické žárovky se nepoužívají, v každé domácnosti hoří mnoho svíček.
- 19 Čemu se dříve říkalo calta, štědrovka nebo húska?**
Vánoče - vánočky patří mezi nejstarší české obřadní pečivo, kousek se dával dobytku, další kousek se házel do studny, aby měla dobrou vodu a kousek musel dostat i dobrý služebník ale špatný pán - oheň.